

SPRAWOZDANIE
z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii za 2021 rok

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 ze zmianami) i Ustawa o Zdrowiu Publicznym z dnia 11 września 2015 (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2365 ze zmianami).

W myśl ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin należy do zadań własnych gmin”. Zadanie to, jest realizowane w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, stanowiących część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 14 grudnia 2020 r. Uchwałą Nr XXV.211.2020.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii zawiera wiele aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej. W najbliższym otoczeniu kształtują się przekonania i zachowania dzieci związane z alkoholem. Tu powstają i są podtrzymywane określone normy i zwyczaje związane z jego spożywaniem. W społeczności lokalnej najbardziej widoczne są także konsekwencje nadużywania alkoholu, a szkody spowodowane nadmiernym piciem obciążają budżet lokalny. W związku z tym treść programu obejmowała: profilaktykę, leczenie, reintegrację społeczną, wszechstronną pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, narkotykowym i przemocą, edukację społeczną, działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2021 utrudniona była z uwagi na stan epidemiologiczny COVID 19 jak również ustawodawca wprowadził zmiany w wydatkowaniu środków pochodzących z opłat, o których mowa w art.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii, również na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19. Szkoły i wszystkie instytucje wychowawcze rozpoczęły swoją działalność stacjonarną od 1.06.2020 rok.

Cele strategiczne do realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie już występują na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.
2. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych, przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu zwłaszcza przez dzieci i młodzież.
4. Zwiększanie kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
5. Promowanie postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień.
6. Zmniejszenie uciążliwości w życiu rodzinnym, spowodowanych nadużywaniem alkoholu lub braniem narkotyków przez członków rodzin.

I. Realizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

1. Urząd Miejski Człuchów.
2. Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień /Punkt ds. Przemocy w Rodzinie, Punkt ds. Narkomanii, Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży/, Placówka Wsparcia Dziennego MOPS Centrum Rodzin, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Klub Abstynenta „KROKUS”, Sąd Rodzinny i kuratorzy sądowi, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Dom Kultury, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, szkoły i stowarzyszenia działające na terenie miasta, zakłady opieki zdrowotnej, pedagodzy i wychowawcy w szkołach, OSiR, przedszkola, stowarzyszenia działające w sferze ochrony zdrowia, kultury i kultury fizycznej, kościoły i związki wyznaniowe.
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – inspektor ds. patologii i RPA.

II. Źródła i zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

1. Źródłem finansowania zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok były środki finansowe z budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dodatkowe środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu tzw. „małpki”. /Ustawa Dz.U.z 2021 r. poz.1119/

III. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność wszystkich innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. W rodzinie z problemem alkoholowym często dochodzi także do przemocy. Realizacja tego zadania polegała na współfinansowaniu działań terapeutycznych, które nie były finansowane przez płatnika publicznego NFZ dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz programów dla młodzieży używającej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych realizowanych w placówkach odwykowych oraz w Centrum Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień przy ul.Szkolnej 1a, jak również na dofinansowaniu szkoleń osób zajmujących się tą problematyką.

1. Wspieranie i finansowanie działalności Centrum Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień ul. Szkolna 1a:
 - a) wynagrodzenie osób zatrudnionych na umowę zlecenie (specjalista terapii uzależnień, informatyk, psycholog, prawnik, pedagog),
 - b) utrzymanie Centrum ul. Szkolna 1a (środki czystości, energia, wyposażenie placówki,

materiały i meble biurowe, sprzęt komputerowy do pracy w Centrum multimedialnym, drobne remonty).

2. Dofinansowanie udziału w szkoleniach i kursach specjalistycznych oraz w konferencjach, szkolenie o dopalaczach, programy nakierowane na redukcję picia oraz programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.

3. Koszty powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia i opłacenie kosztów sądowych.

Na realizację tego zadania wydano 85000,00 zł.

IV. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Działania zmierzające do ograniczenia zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem gmina realizuje w ramach utworzonego Centrum Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień ul. Szkolna 1a. W roku 2021 w Centrum udzielono 700 porad/ w tym konsultacje telefoniczne/ .

Zanim osoba trafi do Centrum, w większości przypadków przyjmowana jest przez Inspektora ds. patologii i rozwiązywania problemów alkoholowych w Urzędzie Miejskim pokój nr 11, który udziela pierwszej pomocy w rozwiązaniu zgłoszonego problemu. W Centrum Konsultacyjno- Informacyjnym ds. Uzależnień pełnią dyżury: psycholog, prawnik, pedagog, specjalista terapii uzależnień- d końca roku 2021 funkcjonowały również porady telefoniczne. Dzięki funkcjonowaniu Centrum z tak bogatą ofertą pomocową, informacyjną, doradczą i terapeutyczną, realizowane są główne zadania wynikające z trzech ustaw: ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy i ustawy o zdrowiu publicznym. Szczególna uwaga skierowana była na udzielanie pomocy integrującej działania różnych instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych odgrywa Świetlica socjoterapeutyczna przy CKI ds. Uzależnień ul. Szkolna 1a

Świetlica socjoterapeutyczna w roku 2021 otaczała opieką dzieci i młodzież 5 razy w tygodniu po trzy godziny dziennie. Do świetlic uczęszczały dzieci ze szkoły podstawowej , szkół ponadpodstawowych –razem ok. 25 dzieci i młodzieży. Nauczyciele- socjoterapeuci prowadzący zajęcia w świetlicach współpracowali z rodzicami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Policją. Dzięki tej współpracy trafiły do świetlic dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również dzieci i młodzież z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Opiekę wychowawczą i terapeutyczną sprawowało 8 nauczycieli. Przez cały rok z placówkami współpracował psycholog, zatrudniony w CKI ds. Uzależnień. Głównym celem działalności świetlic jest taki wpływ na dziecko, aby radziło sobie lepiej bez nadmiernego napięcia w rozwiązywaniu problemów, których dostarcza mu życie, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi. Poprawienie sposobu funkcjonowania i radzenia sobie z problemami osobistymi i społecznymi- to główny cel funkcjonowania świetlic.

Pandemia zwiększa zapotrzebowanie na pomoc dla członków z problemem alkoholowym i problemem przemocy, w szczególności trudnej sytuacji znajdują się dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i z trudnościami wychowawczymi, które nie mogły korzystać z pomocy w świetlicach. Dlatego też wprowadzona została praca zdalna w placówkach. Obejmowała ona zarówno kontakty telefoniczne z możliwością świadczenia pomocy z domu przez konsultantów, kontakty mailowe, a także komunikaty

internetowe. Pomoc udzielana za pośrednictwem wiadomości tekstowych była szczególnie ważna tam gdzie ze względów bezpieczeństwa nie była możliwa rozmowa przez telefon.

Wydatki na to zadanie to :

1. Finansowanie bieżącej działalności świetlicy przy CKI ds. Uzależnień oraz dofinansowanie działań świetlicy Ośrodka wsparcia przy centrum Rodzin (wynagrodzenie nauczycieli, utrzymanie, materiały pomocnicze, doposażenie, wyżywienie dzieci).
2. Finansowanie działalności Punktu ds. Przemocy w Rodzinie (wynagrodzenia, utrzymanie).
3. Organizacja szkoleń i wspieranie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Wyjazdy, imprezy i spotkania rodzinne oraz uroczystości kształtujące postawy moralne bez alkoholu, narkotyków, przemocy, promujących zdrowy styl życia.
5. Wsparcie środowiskowe.
6. Szkolenie dla nauczycieli w zakresie umiejętności wychowawczo-terapeutycznych..

Ogółem wydano 75000,00zł

V. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust. 1 pkt. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych” jest zadaniem własnym gmin, realizowanym w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Obecnie stosowane poziomy profilaktyki są zbudowane z uwzględnieniem kryterium dotyczącego oceny indywidualnego ryzyka powstania problemów zdrowotnych. Nowe terminy bardziej precyzyjnie określają granicę między profilaktyką i promocją zdrowia, a także między profilaktyką i leczeniem uzależnień oraz innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu. Są to: profilaktyka uniwersalna- ukierunkowana na całe populacje, profilaktyka selektywna- ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, profilaktyka wskazująca.

Podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych to: szkoła, rodzina, społeczność lokalna. Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie środowiska. W praktyce jednak najbardziej dostępnym środowiskiem jest szkoła. Znacznie trudniej dotrzeć z profilaktyką do rodziny. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż rodziców należy tylko inspirować, zachęcać do działań profilaktycznych, jednak od nich zależy czy skorzystają z zachęty i wsparcia.

W ramach współpracy ze szkołami podstawowymi i szkołami ponadgimnazjalnymi oraz rodzicami w realizacji profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej prowadzono na

terenie szkół i innych placówek wychowawczych następujące programy i współfinansowano różne zajęcia zgodnie z obowiązującymi przepisami COVID19 min:

1. Zagospodarowanie czasu wolnego w ramach kształtowania postaw i poszukiwania inspiracji wśród dzieci i młodzieży ze szkoły podstawowej zgodnie ze złożonym programem (nagrody dla uczniów, wycieczki, konkursy, festyny, wspieranie działań profilaktycznych itp.).
2. Współfinansowanie działań profilaktycznych w szkołach ponadpodstawowych: Zespół Szkół Technicznych, Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Agrobiznesu, Zespół Szkół Sportowych.
3. Wspieranie wolontariatu i działań młodzieżowych.
4. Wspieranie działalności alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych:
 - a) Miejski Dom Kultury – warsztaty wokalne, warsztaty dla młodzieży, koncerty dla młodzieży, warsztaty profilaktyczne, spotkania seniorów.
5. Organizacja form wypoczynku o charakterze profilaktycznym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży :
 - a) wakacje w mieście 2021 dofinansowanie działań realizowanych przez instytucje, szkoły (pozostała kwota ujęta w pkt.VI. Wspomaganie stowarzyszeń).
6. Dzień dziecka i mikołajki w mieście- zakup słodczy i inne atrakcje dla dzieci.
7. Współfinansowanie Dni Kultury Francuskiej - nagrody dla dzieci biorących udział w konkursie piosenki francuskiej.
8. Dziadkowie to Skarb- kampania profilaktyczna i współpraca z seniorami z Człuchowa (zajęcia taneczne).
9. Wspieranie działań- zakup nagród na konkurs -Państwowy Powiatowy Inspektorat Oświaty
10. Zawody i konkursy / koszykówka dla najmłodszych i młodzieży, Gala „Pierwszego Kroku”.
11. Nagrody w konkursach organizowanych przez MBP, Biblioteka Pedagogiczna, stowarzyszenie”Obudź swój potencjał,
12. Dzień Dziecka w mieście. Wspieram pasję- taniec dla młodych i seniorów.
13. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych ds. przemocy.
14. Wspieranie działań- profilaktyka przez sport
15. Spotkania autorskie dla mieszkańców”Atlas jezior i rzek powiatu człuchowskiego- wakacyjne warsztaty.
16. MDK- działalność chóru jako aspekt społeczny i psychiczny dla mieszkańców.
17. Działania profilaktyczne prowadzone przez parafie na terenie miasta /bal świętych itp./

Na realizację tego zadania wydano 147982,24

VI. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym tj. działania profilaktyczne i organizacja wypoczynku letniego **39937,33**

2. Wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych, trzeźwościowych i abstynenckich:
a/ Klub Abstynenta KROKUS 20000,00

Na realizację tego zadania wydano 59937,33

VII. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należą:

1. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy.
4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

W 2021 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii odbyła 14 posiedzeń – wynagrodzenie roczne dla 5 członków Komisji za pracę w Komisji – **20.000,00 zł.**

Zgodnie z art. 24 ustawy postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy i systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Oznacza to, że sam fakt uzależnienia nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, lecz muszą temu towarzyszyć negatywne zachowania w sferze społecznej.

Komisja przyjęła 12 wniosków od rodzin i instytucji o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. Zgłoszone osoby wezwano na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w formie ambulatoryjnej lub stacjonarnej. Zgłosiło się 15 osób, z tego 15 osób wyraziło gotowość podjęcia leczenia ambulatoryjnego a 2 osób zostało skierowanych na badania w kierunku uzależnienia przez biegłych sądowych.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2021 została wykonana w 56,52 z uwagi na pandemię COVID19

Na realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w roku 2021 wydano 387919,57

BURMISTRZ

mgr Ryszard Szybajło